

Türkiye Cumhuriyeti ve Bulgaristan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma

Bundan sonra her biri Akit Taraf olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti ve Bulgaristan Cumhuriyeti,

Özellikle bir Akit Taraf yatırımcılarının diğer Akit Tarafın ülkesindeki yatırımlarıyla ilgili olmak üzere aralarındaki ekonomik işbirliğini artırma arzusu ile;

Anlaşmanın bu tür yatırımlara uygulanmasının sermaye ve teknoloji akışını ve Akit Tarafların ekonomik kalkınmasını canlandıracağını kabul ederek;

Bir Akit Tarafın yatırımcılarının diğer Akit Tarafın ülkesindeki yatırımlar için, eşitlik ve karşılıklı çıkarlar gözönünde bulundurularak, elverişli koşullar yaratılması ve bu yatırımların teşvik edilmesi görüşünü paylaşarak ve

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması ile ilgili bir anlaşmanın ihdasına karar vermiş olarak;

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır:

MADDE I

Tanımlar

Bu Anlaşmanın amaçları bakımından :

1- "Yatırım" terimi, ev sahibi Akit Tarafın kanunları ve nizamları çerçevesinde elde edilen her türlü mal varlığını ifade eder ve esas olarak aşağıdakileri kapsar:

(i) hisseler, hisse senetleri veya şirketlere katılımın diğer şekilleri,

(ii) yeniden yatırımda kullanılan hasılatlar, para alacakları veya yatırımla ilgili ekonomik değeri olan diğer haklar,

(iii) mülkiyet ve ipotek, ihtiyati haciz ve rehin gibi mülkiyet hakları,

(iv) telif hakları, patent, lisans, sınai tasarım, teknik prosesler gibi sınai ve fikri mülkiyet haklarının yanı sıra ticari marka, peştemaliye, know-how ve diğer benzer haklar,

(v) aşağıda tanımlandığı gibi Akit Taraflardan her birinin ülkesinde, doğal kaynakları araştırma, çıkarma ve kullanma dahil olmak üzere hukuken veya sözleşme ile tanınan iş imtiyazları.

2- Her bir Akit Taraf açısından "yatırımcı terimi" :

a) bir Akit Tarafın yürürlükteki hukukuna göre, vatandası sayılan bir gerçek kişiyi,

b) bir Akit Tarafın, yürürlükteki hukukuna göre kurulan veya teşekkül ettirilen ve merkezi o ülkede bulunan herhangi bir şirket, firma, ortaklık, organizasyon veya birliği ifade eder.

Gerçekleşmiş olan yatırımların şeklinde sonradan yapılacak herhangi bir değişiklik, böyle bir değişikliğin ev sahibi Akit Tarafın hukukuna aykırı olmaması şartıyla, yatırımın esasını etkilemeyecektir.

3- "Hasılat" terimi, bir yatırımdan kanuni olarak elde edilen bütün meblağları ifade eder ve kar, faiz ve temettüleri kapsar.

4-"Ülke" terimi, Türkiye Cumhuriyeti ve Bulgaristan Cumhuriyetinin uluslararası hukuka göre üzerinde egemenlik veya yargılama haklarının bulunduğu kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölge olduğu gibi Türkiye Cumhuriyeti ve Bulgaristan Cumhuriyetinin egemenliği altında bulunan kara ülkesini ve kara sularını ifade eder.

MADDE II

Yatırımların Teşviki ve Korunması

1- Her Akit Taraf; kendi kanun ve nizamları çerçevesinde, benzer koşullarda herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına tanınandan daha az elverişli olmamak üzere, ülkesinde diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarını kabul ve teşvik edecek, yatırımla ilgili faaliyetlere izin verecektir.

2- Her bir Akit Taraf, bu Maddenin birinci paragrafına göre kurulmuş olan yatırımlara; bu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte mevcut istisnalar dışında, hangisi daha elverişli ise, kendi yatırımcılarının ya da herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına, benzer durumlarda uygulanandan daha az elverişli olmayan muamele uygulayacaktır. Herhangi bir ek istisna yalnızca istisnanın yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılmış yatırımlara uygulanabilir.

3-Her bir Akit Taraf ülkesinde, kendi kanun ve nizamlarına uygun olarak, tabiyetlerine bakılmaksızın, diğer Akit Tarafın, işbu Anlaşmada tanımlanmış olan yatırımları ile ilgili faaliyetleri icra eden nitelikli idari ve teknik personel ile danışmanlarını ve hanehalkını oluşturan ailelerinin giriş, ikamet, çalışma ve seyahatleri ile ilgili taleplerini olumlu yaklaşımla değerlendirecektir.

4- Bu Maddenin hükümleri, diğer Akit Tarafça herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarına aşağıdakilere dayanarak tanınan herhangi bir ayrıcalık bakımından uygulanmayacaktır:

a) mevcut veya gelecekte oluşturulacak gümrük birliği, serbest ticaret bölgesi, ekonomik topluluklar veya benzer uluslararası kurumlar ya da,

b) kısmen veya tamamen vergilendirme ile ilgili anlaşmalar.

MADDE III

Kamulaştırma ve Tazminat

1- Yatırımlar; bir kamu yararı amacı için, ayırım gözetmeksizin, etkin tazminat karşılığında, ev sahibi Akit Tarafın yürürlükteki hukuku ve bu Anlaşmanın II'inci Maddesinde düzenlenen genel uygulama prensipleri çerçevesinde yapılmadıkça kamulaştırılmayacak, devletleştirilmeyecek veya kamulaştırma ya da devletleştirmeye benzer etkisi olan tedbirlere konu edilmeyecektir.

2- Tazminat, kamulaştırılan yatırımın kamulaştırma kararı alınmadan hemen önceki piyasa değerine eşit olacaktır. Gerçekleşmek üzere olan kamulaştırma ile ilgili daha önceden edinilmiş kamu bilgisinden kaynaklanan herhangi bir değer azalması dikkate alınmayacaktır. Tazminat gecikmeksizin ödenecek ve Madde IV, paragraf 2'de tanımlandığı gibi serbestçe transfer edilebilir olacaktır.

3-Bir Akit Tarafın, diğer Akit Tarafın ülkesinde savaş veya diğer silahlı çatışma, olağanüstü hal veya diğer benzer olaylar nedeniyle zarar gören yatırımcılarına diğer Akit Tarafça gösterilecek muamele, hangisi daha elverişli ise, bu tür zararlarla ilgili olarak kendi yatırımcıları veya herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarına gösterilen muameleden daha az elverişli olamayacaktır.

MADDE IV

Ülkesine İade ve Transfer

1-Her bir Akit Taraf, yatırımcıların vergi ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmelerinden sonra, diğer Akit Tarafın yatırımcılarına aşağıdakilerin serbestçe transferini kabul edecektir:

a) hasılatlar,

b) yatırımın tamamının ya da bir kısmının tasfiye ya da satış bedeli

c) yatırımın artırılması veya idamesi amacı olan sermaye ve ek meblağlar,

d) yatırımın işletilmesinden doğan harcamalar için gereken;

-kredi geri ödemeleri;

-patent ve lisans ücretleri ödemeleri;

-diğer harcamaların ödemeleri gibi meblağlar,

e) Madde III uyarınca ödenebilir tazminat,

f) ülkesindeki yatırımlarla ilgili olarak kanun ve nizamlar çerçevesinde yapılan iş ve hizmetler için diğer Akit Tarafın vatandaşlarınca elde edilen ücretler.

2- Transferler yatırımın yapılmış olduğu konvertibl para birimi veya diğer herhangi bir para birimi ile, transfer tarihinde geçerli olan döviz kuru üzerinden yapılacaktır.

MADDE V

Halefiyet

Eğer bir Akit Taraf veya onun temsilcisi, ya da kendi kontrolündeki tüzel kişilik (bundan sonra "sigortalayan" olarak anılacaktır) kendi yatırımcılarına, diğer Akit Tarafın ülkesindeki bir yatırımla ilgili olarak verilmiş bir garanti altında ödeme yaparsa, diğer Akit Taraf aşağıdakileri tanıyacaktır:

(a) ister kanuni olarak, isterse sigortalayanın ülkesindeki bir sözleşmeye uygun olarak, yatırımcının her türlü hak veya alacağının sigortalayana temlikini, aynı zamanda

(b) sigortalayan halefiyetten dolayı, yatırımcının kullanabileceği kapsamda, hakları kullanabilir ve bu yatırımcının alacaklarını talep edebilir.

MADDE VI

Daha Elverişli Hükümler

Eğer bir Akit Tarafın milli hukukunun hükümleri ya da bundan sonra işbu Anlaşmaya ilave olarak bu Akit Taraf ile diğer Akit Taraf arasında yapılmış olan herhangi bir anlaşma, diğer Akit Tarafın yatırımcılarının daha iyi bir muameleye tabi olmalarını sağlayan genel ya da özel bir düzenleme ihtiva ediyorsa, bu tür bir düzenleme, daha elverişli olduğu ölçüde işbu Anlaşmanın üstünde bir etkinliğe sahip olacaktır.

MADDE VII

Engelleme

İşbu Anlaşma her bir Akit Tarafın kendi emniyet, kamu düzeni veya sağlığı ile ilgili başlıca ilgi alanlarının idamesi ile alakalı gerekli tedbirlerin uygulanmasına engel olmayacaktır.

MADDE VIII

Bir Akit Taraf ile Diğer Akit Tarafın Yatırımcıları Arasında Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Bir Akit Tarafın yatırımcısı ile diğer Akit Taraf arasında sonraki Akit Tarafın ülkesindeki bir yatırımı ile ilgili uyuşmazlıklar, mümkün olduğunca aralarında uyuşmazlık olan Taraflarca dostça çözümlenmeye çalışılacaktır.

2. Eğer bu tür uyuşmazlıklar her bir tarafın dostça çözümü talep ettikleri tarihten itibaren altı ay içerisinde çözümlenemezse, ilgili yatırımcı uyuşmazlığı Akit Tarafın yetkili mahkemesine götürebilir ya da alternatif olarak uyuşmazlık, her iki ülkenin de bu sözleşmeye taraf olması halinde, Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasında Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi ile Washington'da 18 Mart 1965 'de kurulmuş olan Uluslararası Yatırım Uyuşmazlıkları Çözümü Merkezine (ICSID), bildirilebilecek çekincelerle birlikte götürülebilir.

3. İşbu Anlaşmanın 3 ve 4'ncü Maddeleri ile ilgili uyuşmazlıklarda ilgili yatırımcı uyuşmazlığı tahkim yolu ile çözümlenmesi amacıyla, alternatif olarak seçebileceği Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu'nun Tahkim Kurallarına göre, bu maksatla kurulacak bir hakem mahkemesine götürebilir. (UNCITRAL)

4. Madde 5 'e paralel olarak sigortalayan, yatırımcının yararlandığı haklardan yararlanabilir.

5. Karar, uyuşmazlığın her iki tarafı için de nihai ve bağlayıcı olacaktır ve ilgili Akit Tarafın iç hukuku çerçevesinde uygulanacaktır.:

MADDE IX

Akit Taraflar Arasında Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Akit Taraflar iyi niyet ve işbirliği ruhu ile işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulanması ile ilgili olarak aralarındaki her türlü uyuşmazlığı çabuk ve adil bir şekilde çözüme ulaştırmaya çalışacaklardır. Bu bakımdan, Akit Taraflar bu tür çözümlere ulaşabilmek için doğrudan ve anlamlı müzakerelerde bulunmayı kabul ederler. Eğer Akit Taraflar müzakerelerin başlangıcından itibaren altı ay içinde uygulanan prosedür ile bir anlaşmaya varamazlarsa, uyuşmazlık Akit Taraflardan herhangi birinin talebi üzerine üç üyeli bir tahkim kuruluna götürülebilir.

2. Bu tür bir tahkim kurulu aşağıdaki şekilde oluşturulacaktır:

(a) talebin alınmasından itibaren üç ay içinde, Akit Taraflardan her biri bir hakem tayin edecektir. Akit Tarafların onayı ile bu iki hakem üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü hakemi Başkan olarak seçeceklerdir. Akit Taraflardan her birinin belirlenen süre zarfında bir hakem tayin edememesi halinde, diğer Akit Taraf Uluslararası Adalet Divanı Başkanından gerekli tayini yapmasını isteyebilir.

(b) Eğer Başkan iki hakemin atanmasından itibaren iki ay içinde tayin edilemezse, Başkan Akit Taraflardan birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından tayin edilecektir.

(c) Eğer, işbu Maddenin (a) ve (b) paragraflarında belirtilen durumlarda, Uluslararası Adalet Divanı Başkanı söz konusu görevi yerine getirmekten alıkonulursa veya Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, tayin Başkan Yardımcısı tarafından yapılacaktır ve eğer Başkan Yardımcısı söz konusu görevi yerine getirmekten alıkonulursa veya Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, atama, Divanın her iki tarafın da vatandaşı olmayan en kıdemli üyesi tarafından yapılır.

3. Tahkim kurulu kararını, işbu Anlaşmanın hükümleri ile, aynı zamanda uluslararası hukukun genel olarak kabul edilmiş prensip ve kuralları çerçevesinde verir. Tahkim kurulu kararına oy çokluğu ile varır. Böyle bir karar, her iki Akit Taraf için de nihai ve bağlayıcı olacaktır. Kurul kendi usulünü, Başkan seçiminin ardından itibaren üç ay içinde belirleyecektir. Usul üzerinde böyle bir kararın olmaması halinde, Kurul, Uluslararası Adalet Divanı Başkanından genel olarak tanınmış uluslararası tahkim usulü kurallarını dikkate alarak usul kurallarını belirlemesini talep edecektir.

4. Aksi kararlaştırılmadıkça, Başkanın seçildiği tarihten itibaren sekiz ay içinde bütün sunuşlar yapılacak, bütün duruşmalar tamamlanacak ve kurul kararını bütün duruşmaların tamamlanmasından itibaren iki ay içinde verecektir.

5. Her bir Akit Taraf, kuruldaki üyesinin ve tahkim işlemlerindeki temsilinin masraflarını üstlenecektir. Başkanın masrafları ile tahkim işlemleriyle ilgili diğer masraflar Akit Taraflarca esit olarak üstlenilecektir.

6. Eğer bir uyumsuzluk Madde VIII hükümleri çerçevesinde bir uluslararası tahkim heyetine sunulmuş ve hala orada çözüm beklemekte ise, uyumsuzluk işbu Maddenin hükümleri çerçevesinde başka bir uluslararası tahkim heyetine sunulamayacaktır. Bu, Akit Taraflar arasında doğrudan ve anlamlı müzakerelere girilmesine engel teşkil etmeyecektir.

MADDE X

Yürürlüğe Girme

1. İşbu Anlaşma, onay belgelerinin teati tarihinde yürürlüğe girecek, on yıllık bir süre ile yürürlükte kalacak ve işbu Maddenin 2'nci paragrafına göre sona erdirilmediği sürece yürürlükte kalmaya devam edecektir. Anlaşma, ev sahibi tarafın kanun ve nizamları çerçevesinde Haziran 1991 tarihinden sonra yapılmış olan yatırımlara uygulanacaktır.

2. Akit Taraflardan her biri, yazılı olarak bir yıl öncesinden diğer Akit Tarafa bildirmek kaydıyla, işbu Anlaşmayı on yıllık dönemin sonunda veya bundan sonra her an sona erdirebilir.

3. Bu Anlaşma, Akit Taraflar arasında yazılı bir anlaşma ile değiştirilebilir. Değişiklik, her bir Akit Tarafın diğer Akit Tarafı böyle bir değişikliğin yürürlüğe girmesi için gerekli tüm dahili formaliteleri tamamladığını yazılı olarak bildirmesi durumunda yürürlüğe girer.

4. Bu Anlaşmanın sona erme tarihinden önceki yatırımlarla ilgili olarak, işbu Anlaşmanın Madde I-IX hükümleri sona erme tarihinden itibaren ilave bir on yıl daha yürürlükte olmaya devam edecektir.

Bu Anlaşmayı Akit Tarafların tam yetkili temsilcileri huzurlarında imzalamışlardır.

-----'da ----- tarihinde Türkçe, Bulgarca ve İngilizce dillerinde ikiyeşer asıl olarak ve hepsi de aynı derecede geçerli olacak şekilde akdedilmiştir. Yorumda farklılık olması halinde, İngilizce metin esas alınacaktır.